

ца, отвъд загадъчната красота на нощта и безкрайния път на звездите, отвъд величието на Бог в океана, женската прелест, светлосенките в мъгливите долини и пръските на водопадите при лунна светлина съществува „една дивна земя на феи“, бъдеща чувства, които със сигурност не са подвластни на науката – засега, – земя, която, така както сме устроени днес, не бихме могли да си представим единствено от гледна точка на химическия и физичен анализ. Да виждаме във всичко това – както и правим – само въглеродороди, кислород, сайлекс²⁵¹ и алуминий, атоми, молекули и „закони“, тоест винаги само частите и комбинациите между тях, но нито следа от човека като цяло с неговия усет към красивото, е твърде прекалено. Като оставим настрана телеологията²⁵² и теологията, Човекът като най-висш организъм има правото да претендира, че след като неговите най-висши способности са резултат на природен феномен, то този феномен притежава известна красота, която ще го води по-скоро към задълбочаване на чувството за наслада от формите и цветовете, или това, което наричаме естетическо чувство, отколкото към неговото свиване и изчезване. Струва ми се, че един възможно най-широк поглед върху науката ще ни доведе до извода, че под нейно влияние химическият и физичен анализ, за които говорих, ще се окажат само сухото А, Б и В на изумителна и величествена литература или на Романтика, Поезия и Красота, а може би дори и на чудна „окултна“ философия, за чието зараждане нямаме все още ни най-малка представа.

Но колкото и величествена да е, онези, които ще я създадат, ще трябва да извлекат началните си факти и базисните си наблюдения от миналото, затова аз подчертавам ролята на всеки грамотен човек и го приканвам да направи каквото може

²⁵¹ Сайлекс (silex) – за първи път понятието се среща около 1590 г. за обозначаване на смлени на прах камъни, използвани в алхимията. В трудовете си Антоан Лавоазие е описал сайлекса като материал, от който през 1787 г. е изолирал химическия елемент силиций – *б. пр.*

²⁵² Философско учение за целите. Разглежда нещата като целево причинени – *б. пр.*